

Nr 55.

Av herr **von Heland**, om åtgärder för underlättande av utländsk kvinnlig arbetskrafts anställande i lanthushåll.

De statliga ingripanden, som ägt rum i olika befolkningsgruppers arbetsförhållanden, ha i stor omfattning avsett att reglera arbetstiden. Så har tidigare skett för industriella företag och på senare tid ha liknande ingripanden lagstadgats för jordbruket. Stora grupper av vårt lands befolkning ha sålunda beträffande sina arbetsförhållanden erhållit del av en social omvårdnad, vars berättigande jag på intet sätt vill ifrågasätta. Man kan icke komma ifrån att de ingripanden, som skett beträffande arbetstiden vid jordbruket, även komma att till sina verkningar beröra arbeten, vilka äro av den karaktär, att de icke kunna eftersättas eller uppskjutas. Dessa sysslor komma därför i många fall att överflyttas till den grupp av arbetare inom samhället, som utgöres av landsbygdens husmödrar.

Det lär väl knappast falla någon in att bestrida, att husmödrarna på landsbygden äro de mest arbetstygda inom samhället. En arbetsdag av 15—16 timmar är för många en regel som gäller året runt utan den minsta lättnad.

Regeringen har nu tillsatt en kommitté, som skall undersöka, på vilket sätt husmödrarnas arbete skall kunna underlättas genom moderna anordningar såsom rinnande vatten och avlopp i köken m. m., och man får hoppas, att utredningen snabbt skall framkomma med sina förslag. Men hur rationellt husmödrarnas arbete än kan ordnas, torde dock kvinnlig hjälp alltid behövas.

Det ekonomiska utbytet från jordbruket är icke heller sådant, att det medger tekniska förbättringar, som inom överskådlig tid kunde lätta arbetsbördan. Vad som föreslagits i denna riktning samt likaså de påtänkta semestermöjligheterna för husmödrarna kunna icke bli tillräckligt genomgripande hjälpåtgärder, då det givetvis endast kommer att bli ett relativt fåtal, som kan erhålla dessa förmåner.

Under hänvisning till den insats, som landsbygdens husmödrar utföra inom samhället och som väl knappast hittills uppskattats tillräckligt av övriga samhällsmedlemmar vill jag framhålla, att frågan om att kunna bereda dessa lindring i arbetsbördan är en fråga av lika stora mått, som när det gäller åtgärder för att motverka arbetslöshet. Psykiskt kan påfrestningen för den enskilde bli lika stor genom för stor arbetsbörda som genom av omständigheterna påtvingad arbetslöshet. Att den fysiska kraften hos dessa

husmödrar brytes i förtid kan väl knappast vara till fördel för samhället, som från landsbygden hämtar sitt största befolkningstillskott.

Då svårigheterna att till lanthushållen erhålla lämplig kvinnlig arbetskraft undan för undan öka, beroende dels på den industriella expansionen, dels på andra orsaker och dessa svårigheter nu tagit en sådan omfattning, att det för tusentals jordbrukarhustrur är omöjligt att anskaffa en svensk flicka till arbete i lanthushåll, förstår var och en det tröstlösa i mången husmoders ställning. Jag har vidare den uppfattningen, att, då statsmakterna genom åtgärder öka arbetsbördan för en viss grupp människor, samhället även får moralisk skyldighet att se till, att dessa erhålla den hjälp som är oundgängligen nödvändig.

Det borde sålunda inte kunna anses förmätet, att landsbygdens husmödrar finna det skäligt, att staten underlättar för dessa landets mest arbetstunga att få arbetshjälp, även om denna hjälp skulle behöva importeras från andra länder. Att släppa in duglig kvinnlig arbetskraft, som skulle kunna rädda mången utarbetad husmoder på landet från att bli nedbruten, borde vara mer behjärtansvärt än att lätta på gränsspärren för s. k. politiska flyktingar.

Huruvida gällande bestämmelser äro tillräckligt välvilligt avfattade för att myndigheterna med annan inställning än hittills skola kunna medverka till att landsbygdens husmödrar utan alltför mycket formalism skola kunna erhålla kvinnlig arbetskraft från andra länder torde riksdagen bäst kunna avgöra. Det är dock att märka, att flertalet jordbrukare ej ha sådan utbildning eller tillräcklig tid att kunna tillfredsställande ordna med allt det blankettskriveri, som myndigheterna kräva, att jordbrukarna ständigt skola syssla med.

På grund av vad sålunda anförts får jag härmed hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning rörande det i motionen berörda spörsmålet samt därefter i administrativ ordning utfärda de föreskrifter eller, därest så är erforderligt, för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 20 januari 1938.

Erik von Heland.